

KARL MARX

(1818. – 1883.)

*„Povijest svih dosadašnjih
društava je povijest klasnih borbi.”*

KARL MARX

- rođen 1818. g. u Pruskoj
- nije se smatrao sociologom već **ekonomistom**
- utjecaj Hegela
- **ekonomski determinizam**
- revolucionar i socijalist
- kapitalno djelo: „*Kapital*”

KLJUČNI POJMOVI

- historijski materijalizam
- klasna borba (proizvodne snage i odnosi)
- otuđenje (alijenacija)
- teorija revolucije i komunizam

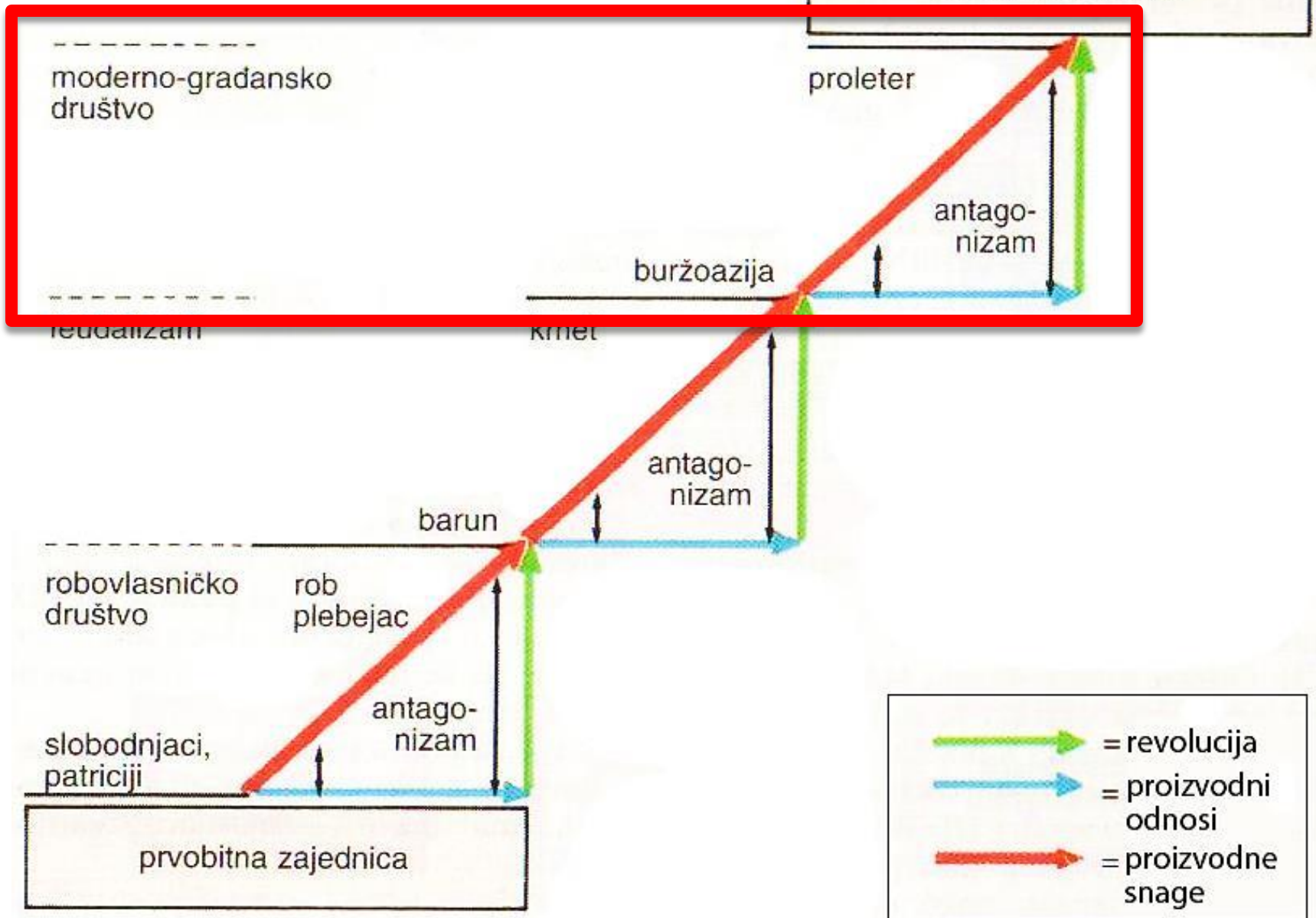
TEMELJNE ODREDNICE MARXOVE SOCIOLOGIJE

- **HISTORIJSKI MATERIJALIZAM**
(materijalističko shvaćanje povijesti)
- **OTUĐENJE** ili **ALIJENACIJA**
(otuđenje radnika od njegova rada)
- **KONFLIKT**
(klasna borba)

HISTORIJSKI MATERIJALIZAM

- pokretačka snaga u povijesti su odnosi u proizvodnji između proizvodnih snaga i proizvodnih odnosa
- **PROIZVODNE SNAGE** – tehnologija i vještine
- **PROIZVODNI ODNOSI** – patriciji i plebejci (*robovlasništvo*); feudalci i kmetovi (*feudalizam*); kapitalisti i proleterii (*kapitalizam*)
- dvije ključne društvene klase u kapitalizmu – **klasa vlasnika sredstava za proizvodnju** i klasa onih koji raspolažu samo vlastitom radnom snagom – **proletarijat**
- ljudska povijest – povijest različitih načina proizvodnje koji su se mijenjali kroz vrijeme

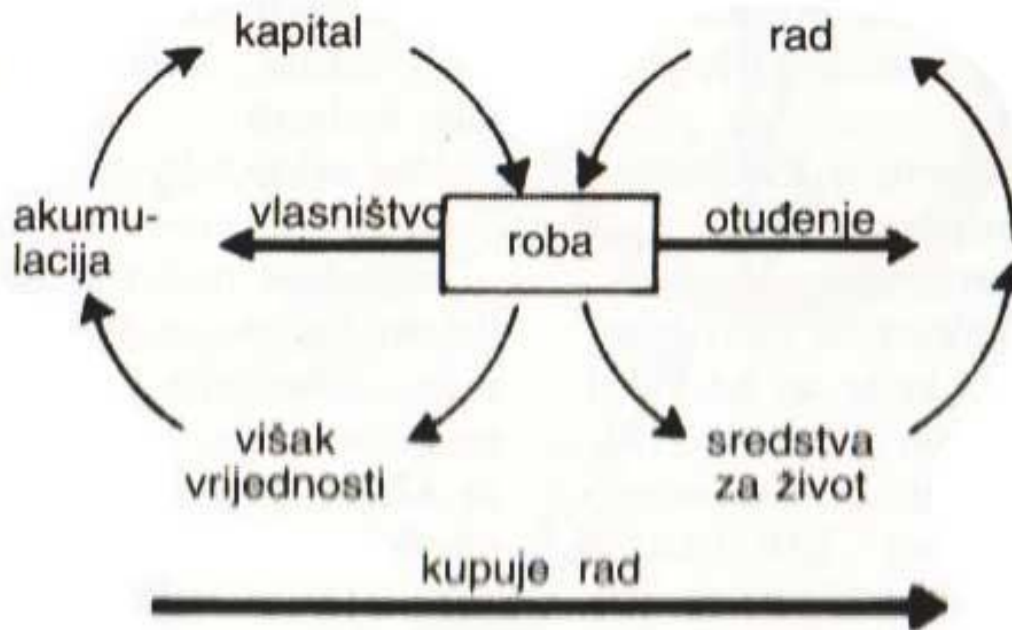
HISTORIJSKI MATERIJALIZAM

ALIJENACIJA (OTUĐENJE)

- **prirodno stanje** – radnik proizvodi za sebe
- **kapitalizam** – višak proizvodnje ide kapitalistu
- u kapitalizmu, **radnike ne proizvodi za sebe**, njegov rad je **otuđen** – **ALIJENACIJA**
- **ALIJENACIJA** – prekid prirodne međupovezanosti ljudi, kao i onoga što oni proizvode
- **4 dimenzije alijenacije:**
 1. otuđenje od **proizvoda rada**
 2. otuđenje od **rada** (procesa proizvodnje)
 3. otuđenje od **ljudskosti** (ono po čemu se razlikujemo od životinja)
 4. otuđenje ljudi **jednih od drugih**

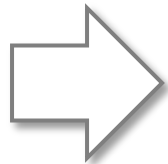
ALIJENACIJA (OTUĐENJE)

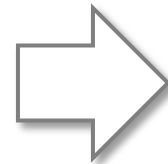
KLASNA BORBA I KOMUNIZAM

- kapitalistički način proizvodnje **stvara brojnu radničku klasu** (proletereri)
- radnička klasa razvija **klasnu svijest** i udružuju se kako bi srušili kapitalistički sustav
 - „*Proletereri svih zemalja ujedinite se*”
- ukidaju se klase – nastaje besklasno društvo – **komunizam**

KAPITALIZAM

REVOLUCIJA

**BESKLASNO
DRUŠTVO**

MARX - BITNO

- **historijski materijalizam** – shvaćanje povijesti kao promjene u proizvodnim snagama i odnosima
- **alijenacija** – otuđenje pojedinca od njegova rada, proizvoda rada, drugih ljudi i ljudskosti
- **klasna borba** – cilj je stvoriti besklasno društvo
- zagovarao je **revolucionarne promjene** u društvu
(za razliku od Comtea i Spencera koji zagovaraju reformu i redovite, postepene promjene)

COMTE, SPENCER I MARX

AUGUSTE COMTE	HERBERT SPENCER	KARL MARX
konzervativac	liberal (ekonomski)	revolucionar
tri stadija razvoja društva (evolucija ideja)	evolucija društva kroz kompleksnost (materijalna evolucija)	historijski materijalizam (promjena u proizvodnim snagama i odnosima)
osnovna jedinica društva – obitelj	osnovna jedinica društva – pojedinaac	klase
socijalna fizika (sociologija), socijalna statika i dinamika	socijalni darvinizam (preživljavanje najposobnijih društava)	sukob među klasama (cilj je stvaranje besklasnog društva)